

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İşçi sağlığı ve iş güvenliği hizmetlerinin özel sektör eliyle yürütülmesinin sonuçlarının ortaya konulması, iş güvenliği alanındaki yapısal sorunların iş cinayetleri ve meslek hastalıklarıyla ilgili yarattığı risklerin tespiti, Ulusal İşçi Sağlığı ve Güvenliği Kurumu kurulması ve iş güvenliği mühendisleri ve teknik elemanlarının ücret yönünden işverene bağlı olmaması önerisinin bu alandaki sorunların çözümündeki etkisinin değerlendirilmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.

ÖZGÜL SAKİ
İstanbul Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye'de işçi sağlığı ve güvenliği hizmetleri, 6331 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesiyle özel sektör eliyle sunulan bir yapıya dönüştürülmüş; iş güvenliği uzmanları ile işyeri hekimleri, işverenlerin doğrudan ya da OSGB (Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimleri) adı verilen özel işletmeler üzerinden ücretlendirdiği bir mekaniğe tabi kılınmıştır. Bu yapı, mesleki bağımsızlığı zayıflatan, uzmanların işveren baskısı altında çalışmasına yol açan, risk değerlendirmesi ve denetim süreçlerini formalitelere indirgeyen ciddi bir yapısal soruna dönüşmüştür. Mevcut sistemde iş güvenliği hizmetlerinin ticari faaliyet alanı haline gelmesi, işyerlerinde koruyucu önlemlerin maliyet unsuru olarak görülmesine yol açmakta; denetim raporları, risk analizleri ve çalışan eğitimleri çoğu zaman göstermelik bir biçimde uygulanmaktadır. Türkiye'nin Avrupa'nın ve OECD'nin en yüksek iş cinayeti oranlarına sahip ülkelerinden biri olması, bu yapının sonuçlarını açıkça ortaya koymaktadır.

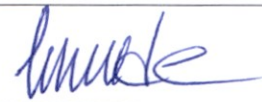
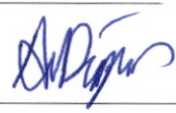
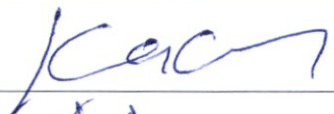
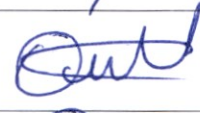
4857 sayılı İş Kanunu ile çalışma yaşamına giren esnek çalışma modelleri, uzun çalışma sürelerini normalleştiren hükümler, asıl işveren-alt işveren ilişkisini yaygınlaştıran düzenlemeler ve sendikalaşma, toplu sözleşme ve grev hakkının kullanımını zorlaştıran mevzuat değişiklikleri, işçilerin işyerindeki risklere müdahale etme gücünü zayıflatmış; işçilerin işçi sağlığı ve iş güvenliği süreçlerine doğrudan katılımının önüne engeller koymuştur. İş cinayetleri ve meslek hastalıkları, işçilerin örgütsüz, güvencesiz ve denetimsiz biçimde çalıştırılması politikalarından beslenen yapısal bir soruna dönüşmüştür.

Diğer yandan kadın işçiler, yoğunlaştıkları tekstil, perakende, bakım, sağlık ve ev içi hizmetler gibi sektörlerde tekrarlayan hareketler, uzun çalışma saatleri, ağır iş yükü, kimyasallara ve biyolojik etkenlere maruz kalma, şiddet ve mobbing, kayıt dışı ve güvencesiz çalışma gibi özgün iş sağlığı ve güvenliği riskleriyle karşı karşıyadır. Gebe ve emziren çalışanların korunmasına ilişkin mevzuatın uygulamada yetersiz kalması, kişisel koruyucu ekipmanların çoğu zaman kadın bedenine uygun üretilmemesi, İSG eğitimlerine erişimde

yaşanan eşitsizlikler ve kadın temsiline düşük olduğu İSG kurullarının sorunları tespit ve çözüme kapasitesini sınırlandırması bu riskleri ağırlaştırmaktadır.

TMMOB, TTB, sendikalar uzun süredir mevcut özelleştirilmiş modelin yerine; sendikalar, üniversiteler, TMMOB, TTB, ÇSGB ve Sağlık Bakanlığı'nın katılımı ile idari ve mali yönden bağımsız, çoğunluğunu emek örgütlerinin oluşturduğu, yerel birimleri ile tüm işyerlerine ulaşan, kamusal, çok paydaşlı bir yapı olarak Ulusal İşçi Sağlığı ve Güvenliği Kurumu'nun kurulması gerektiğini önermektedir. Kadın işçilerin maruz kaldığı cinsiyete özgü risklerin bütünlüklü biçimde değerlendirilmesi, sektörel farkların ortaya konulması ve koruyucu önlemlerin güçlendirilmesi amacıyla bu kurumda kadın örgütlerinin bulunması da elzemdir. Kurumun kuruluş amacının İSG hizmetlerini piyasa koşullarından uzaklaştırmak, iş güvenliği uzmanı ile işyeri hekimlerinin bağımsızlığını güçlendirmek, ölçüm, analiz, inceleme ve denetim süreçlerini kamu yararı ekseninde standartlaştırmak ve iş kazaları ile meslek hastalıklarının gerçek nedenlerini açığa çıkararak etkili önleme politikaları geliştirmek olduğu ifade edilmektedir. Bağımsız bir kurum ile risk değerlendirmelerinin nitelikli biçimde yapılması, mesleki eğitim ve sertifikasyon süreçlerinin standardize edilmesi, iş cinayetlerine yol açan üretim baskısının ve maliyet kaygısının kırılması, ayrıca işçilerin örgütlü katılımının güçlendirilmesi mümkün olacaktır.

İşçi sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin özel sektör eliyle yürütülmesinin yarattığı sorunların, iş güvenliği uzmanlarının işveren tarafından istihdam edilmesinin oluşturduğu bağımlılık ilişkilerinin, esnek çalışma biçimleri ile taşeronlaştırmanın iş kazalarına etkisinin ve sendikasılaştırma politikalarının işçi sağlığı üzerindeki sonuçlarının bütünlüklü biçimde araştırılması gerekmektedir. Mevcut tabloyu tüm yönleriyle ele alan, sistemsel sorunları açığa çıkaran ve kamu yararını önceleyen bir politik dönüşümün gerekliliğini ortaya koyacak, iş güvenliği uzmanlarının bağımlı konumunun doğurduğu sakıncaların ve kamusal, özerk bir Ulusal İşçi Sağlığı ve Güvenliği Kurumu'nun sağlayacağı toplumsal faydaların incelenmesi ve iş güvenliği mühendisleri ve teknik elemanlarının ücret yönünden işverene bağlı olmamasını sağlayacak düzenlemeleri tespit etmek amacıyla Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasını talep ediyoruz.24.11.2025

1	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	ERZURUM	
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	
3	HAKKI SARUHAN OLUÇ	ANTALYA	
4	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	
5			
6	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	
7	MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKI	BATMAN	
8	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
9	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
10	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
11	SEVİLAY ÇELENK ÖZEN	DİYARBAKIR	
12	YILMAZ HUN	IĞDIR	
13	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
14	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
15	NEJLA DEMİR	AĞRI	
16	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
17	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	
18	İBRAHİM AKIN	İZMİR	
19	KEZBAN KONUKÇU	İSTANBUL	
20	MAHMUT DİNDAR	VAN	